

Jonge monumenten fietsroute

Gebouw(d) om te blijven

Zaltbommel is een van de steden in Nederland met de meeste monumenten, zeker als je het aantal geregistreerde Rijksmonumenten (171) bekijkt in relatie tot het aantal inwoners. Daarnaast kent Zaltbommel ook een groot aantal gemeentelijke monumenten (104) *(Betreft alleen kern Zaltbommel, niet de dorpen die tot de gemeente Zaltbommel behoren.)*

Vrijwel alle monumenten dateren van voor de 2de Wereldoorlog. Bij het thema van Open Monumentendag 2025 was het een goed idee om te kijken of er in de stad Zaltbommel woningen of gebouwen zijn van na de oorlog die mogelijk in de toekomst als monument zouden kunnen worden aangemerkt.

Een bouwhistoricus heeft daar een eerste onderzoek naar gedaan en een keuze gemaakt. Een persoonlijke keuze die beslist voor discussie vatbaar is, maar misschien wel het begin van een gesprek.

Voor Open Monumentendag zijn de potentiële monumenten op een rijtje gezet in de vorm van een fietstocht.

Stap op de fiets, geniet van het nieuwe erfgoed en misschien leidt dit wel tot een gesprek over het beschermen van deze potentiële monumenten.

We beginnen de fietstocht bij Tourist Info Bommelerwaard (Markt 3 - Zaltbommel) en gaan via de Gamerschestraat naar de Steenweg.

1. Beersteeg 2-4/ hoek Steenweg.

Twee prefab betonnen noodwoningen uit 1946. Zo genaamde Maycrote-woningen. De bouwvergunning was voor vijf jaar. Ze zijn gemeentelijk monument.

2. Steenweg 74. Woonhuis uit 1978. Architect G.M.C. Wijnen. Het huis is een voorbeeld van de Bossche School.

3. Westlanderstraat 44-66, Botterstraat 1-33. Architecten Van Asperen en Hellema. Woningbouw uit de fabriek, het eerste en enige project van Deltamuur Hurwenen, onderdeel van de steenfabrieken van Van Lookeren Campagne. 1972

4. Steenweg 90. Betonnen watertoren uit 1961, waarvan de kern in slechts een paar weken werd gebouwd. Architecten Brouwer en Deurvorst.

De toren is inmiddels een Rijksmonument.

5. Wielkamp 2. Dit gezondheidscentrum uit 1986 van architectenbureau AAS is een voorbeeld van post-moderne architectuur

6. Plaatsmajoor 1. Woonhuis uit 1990. Architect Cees Dam (architect van o.a. de Stopera in Amsterdam). Het gaat hierbij om een combinatie van het Nieuwe Bouwen met post-modernisme.

7. Lijsterlaan 12. Bungalow uit 1966. Bijzonder was voor die tijd voor het eerst een open, dubbele carport. (inmiddels dichtgezet). Architect A. Oosting.

8. Thorbeckestraat 67. Bungalow uit 1970. Architect H.J. Polderman. Stijlinvloed van de Duits-Amerikaanse architect Mies van Rohe.

9. Prins van Oranjestraat 63 - 77. Laatste nog bestaande blok van tussen 1950 en 1955 in Zaltbommel

gebouwde groot aantal portiekwoningen, 1955. Architect Riebergen. De architectuur is aangetast door de gewijzigde ramen. Dit blok wordt waarschijnlijk gesloopt.

10. Woonhuizen De Savornin Lohmanstraat. De eerste eengezinshuizen in de sociale woningbouw van na de 2de wereldoorlog, 1950-1953. Architect Riebergen. Deze eerste sociale woningbouw woningen hadden heel diepe tuinen, opdat de bewoners zelf groenten zouden kunnen verbouwen.

11. Thorbeckestraat 1. Voormalig belastingkantoor uit 1957 van architect P.H. Briet.

12. Van Heemstraweg West 9. Voormalige Lagere Technische School uit 1968. Architecten Snieder en Duivendak. De oorspronkelijke opzet is geweld aan gedaan door de bouw van een uitbreiding in 1993 door architect Thomassen. Dit gebouw staat op de nominatie om gesloopt te worden.

13. Oude Stationsweg 73. Station N.S. uit 1982. Architect H. van Ek, Articon. De invloed van De Stijl / het Nieuwe Bouwen is duidelijk herkenbaar.

14. Martinus Nijhoffbrug, uit 1996. Architecten C.P.M. Kuilboer (Rijks waterstaat) en W. Scieder (esthetische adviezen)

15. De Virieusingel 10a. Het Glazen Huis. Woonhuis uit 1988. Architect Zwanziger. De oorspronkelijk grijze betonsteen is recent wit geschilderd.

16. Boschstraat 92. Voormalige Rabobank 1959. Architect H. Maaskant (de architect van o.a. de Euromast in Rotterdam en de Neudeflat in Utrecht). Dit gebouw wordt op termijn gesloopt. Opmerkelijk is de ligging, het gebouw is een stuk teruggelegd ten opzichte van de oorspronkelijke rooilijn ter plaatse omdat er plannen bestonden om de entree van de binnenstad tot aan de Omhoeken te verbreden.

17. Lange Strikstraat 10-12. Binnenstadswoningen uit 1975. Vanwege het smalle straatje is er in verband met lichtinval voor gekozen het wonen op de eerste verdieping te maken en de slaapkamers op de begane grond. Architecten Metz en Raue. Duidelijk is de invloed van de Delftse School.

18. Kerkplein 9. Woonhuis uit 1997. Architecten van Groenewoud en Van der Voort.

19. Maasstraat 17, hoek Oenselsestraat. Voormalige kleuterschool uit 1966, thans woonhuis met praktijkruimte. Architect H.P. Ahrens.

20. Oenselsestraat 41, Tot woonhuis ongebouwd kantoorpand uit 1999. Architect Jan van der Voort.

21. Waalkade 36 - 36a. Woonhuis met kantoor uit 2015. Gebouwd op de fundering van het vroegere kantoor van de Zaltbommelse uitgeverij de Europese Bibliotheek.

De Waalkade was tot in de negentiende eeuw een smal pad met lage of geen bebouwing. Uitzondering was bijvoorbeeld het Witte Huis op de hoek van de Korte Steigerstraat, waarvan de ingang dan ook niet aan de Waalkade lag. De laatste anderhalve eeuw is geleidelijk aan de bebouwing hoger en groter en daarmee de weg belangrijker geworden.

22. Waterstraat 32. Gebouwd in 1951 als kantoor voor de Coöperatieve Boerenleenbank. Later in gebruik als kantoor van de Steenfabrieken van Van Lookeren Campagne. Architecten Kammeijer en Van Reekum.

De oorspronkelijke stalen ramen zijn vervangen door houten ramen met min of meer dezelfde roedeverdeling.

Deze tocht werd met zorg samengesteld door Kees Metz. Een bevlogen Bommelaar die 35 jaar werkzaam was als architect of bouwcoördinator bij verschillende overheidsinstellingen. Tevens is hij auteur van verschillende boeken over bouwen, monumentenzorg en geschiedenis.